

# МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТНЯ ГАЛУЗЬ

Навчальна програма

## ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА

5–6 класи

для закладів загальної середньої освіти,  
що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України»

(1,5 години на тиждень)

(автори: Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. М.)

*«Схвалено для використання в освітньому процесі»  
(протокол № 3 засідання експертної комісії  
з літератури (української та зарубіжної) від 13.06.2022;  
зареєстровано в Каталозі надання грифів навчальній літературі  
та навчальним програмам за № 3.0255-2022)*

## I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма «Зарубіжна література» для учнів 5–6 класів (1,5 години на тиждень) закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (далі — Програма), укладена відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. З урахуванням Концепції Нової української школи (розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року») під час вивчення художніх творів у Програмі передбачене формування життєвих компетентностей, потрібних для успішної самореалізації в житті, урахування здібностей і можливостей кожного учня / учениці.

Програма визначає орієнтовну послідовність досягнення учнями очікуваних результатів, обов’язкові змістові блоки предмета «Зарубіжна література» та рекомендовані види навчальної діяльності учнів.

**Метою** вивчення зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти є прилучення молоді до кращих здобутків зарубіжної літератури та культури, розвиток творчої особистості (читача), формування в учнів гуманістичного світогляду, високої моралі, естетичних смаків, а також якостей громадянина України, який усвідомлює свою належність до світової спільноти.

Метою вивчення предмета «Зарубіжна література» в закладах загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», є усвідомлення учнями власної національної своєрідності, ментальної самобутності, а в глобальному плані — усвідомлення та розвиток ментального іміджу країни загалом, що вимагатиме від учителя літератури постійного пошуку нових інноваційних підходів, сучасних технологій, активного залучення всього арсеналу методів, прийомів і засобів вивчення літературного курсу.

Зазначена мета Програми реалізується через такі **завдання**:

- прилучення здобувачів освіти до осмисленого читання;
- формування моральних якостей учнів засобами літератури;
- розуміння значення української мови та іноземних мов в опануванні здобутків світової культури;
- виховання поваги до інших мов і світових культур, національної своєрідності кожної літератури;
- закладання основ аналізу художнього твору, встановлення авторської концепції, обумовленої епохою, життєвими та мистецькими віхами в долі письменника;

➤ формування уявлення про оригінал і художній переклад, набування вмінь та навичок порівнювати художні твори в оригіналах і перекладах (за умови володіння учнями іноземними мовами) тощо.

**Додатковими завданнями** вивчення зарубіжної літератури в 5–6 класах закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України», є:

- усвідомлення українського ментального коду як генетичного, соціокультурного коду національної парадигми українського народу через розуміння відмінностей та самоідентичності;

- збереження «індивідуального національного обличчя» з метою плекання та формування в учнів кращих позитивних рис національного характеру;

- активне творення й формування духовно-практичної сфери менталітету як уміння застосовувати в життєвих (мовленнєвих) ситуаціях нестандартного мислення, лідерських якостей, толерантного ставлення до інших;

- культивування здорового оптимізму, позитивного мислення учнів для подальшої налаштованості на осмислення моральних і культурних цінностей, що мотивовані повагою до оточення та відповідальністю за власні вчинки й дії.

Виконання цих завдань сприятиме формуванню предметної (літературної) і ключових компетентностей, тісно пов'язаних зі здатністю молоді до читацького й особистісного саморозвитку.

У межах науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» під час вивчення зарубіжної літератури йдеться про виховання любові до літератури як органічної частки світової культури, прагнення до збереження рідної мови, національних традицій і цінностей. Водночас герої творів сприймаються як позитивні і негативні *поведінкові моделі* представників різних націй і ментальних кодів.

Програма передбачає прилучення здобувачів освіти до осмисленого читання, формування вмінь і навичок раціональної роботи з книгою та іншими джерелами наукової і навчальної інформації, що можливе за умов опанування учнями техніки раціонального читання, а також цілеспрямованого розвитку пізнавальних процесів, інтелекту, мовленнєвих навичок щодо адекватного висловлення власних позицій і ставлень.

*Раціональне читання* — це читання зі змінною швидкістю, що дозволяє вибірково ставитися до інформації (переглядати несуттєве та глибоко засвоювати потрібне). Значне збільшення обсягу друкованої інформації, яку має сприймати сучасна людина, і реальні спроможності людини її засвоювати призвели до виникнення вибіркового ставлення до читання. У такому разі цілі обумовлюють спосіб читання: пошукове читання (перегляд); вибіркоче читання (попереднє ознайомлення); швидке читання; поглиблене (повільне) читання.

Раціональним читанням у Програмі називаємо сприйняття тексту такими

способами, які забезпечують повне та якісне засвоєння прочитаного з чітким усвідомленням цілей читання в кожному конкретному випадку.

До основних переваг раціонального читання належать: суттєве підвищення швидкості читання, поліпшення якості сприйняття та засвоєння навчальної інформації, створення умов для розвитку пізнавальних інтересів учнів, критичного мислення.

В основу вивчення мовно-літературних дисциплін закладено *текстоцентричний принцип*. Через аналіз змісту тексту, його художніх особливостей, розгляд образів-персонажів як певної поведінкової моделі виховується повага до національних традицій та символів різних народів і культур, повага до людей інших національностей, їхніх звичаїв і цінностей, почуття гордості за відомих людей України, турботливе ставлення до історичних та гуманістичних надбань нашої країни.

У межах науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» надзавданням учителя на уроках зарубіжної літератури стає створення ситуації успіху (технологія життєтворчості), розвиток критичного мислення, здатність до аргументованого доведення своїх позицій. Такі якості знадобляться для вироблення власної освітньої траєкторії під час навчання в закладі загальної середньої освіти, вибору подальшого фаху, успішної професійної діяльності.

Структура програми та її змістове наповнення передбачають урахування вікових особливостей учнів, можливість активного використання дистанційних форм навчання, методичну та навчальну свободу вчителя як суб'єкта освітнього процесу.

Учитель на власний розсуд може змінювати послідовність вивчення тем, додавати нові теми тощо. Обсяг змін — 10 %. Також учитель самостійно обирає теми й твори для позакласного читання, розвитку мовлення (складання оповідання (казки) за прислів'ям; добір прислів'їв, крилатих виразів, фразеологічних зворотів, що виражають головну ідею твору; введення власних описів інтер'єру, портрета, пейзажу в уже існуючий твір; усний переказ твору, його епізоду; твір-характеристика персонажа; написання асоціативного етюду за певним художнім образом; написання вітального слова на честь літературного героя, автора тощо; підготовка індивідуального чи колективного проєкту (з використанням мультимедійних технологій) з метою представлення життєвого та творчого шляху, естетичних уподобань письменника тощо; складання анкети літературного персонажа, цитатних характеристик, конспекту; написання листа авторові, герою улюбленої книжки; інсценізація твору (конкурс на кращу інсценізацію уривка твору) тощо).

Обов'язковою для кожного розділу Програми є практична діяльність учнів, диференційована за рівнем складності. Така практична робота може мати різний

формат: від окремого пізнавального завдання (під час вивчення нового матеріалу, узагальнення, закріплення тощо) до комплексу, розрахованого на весь урок або цикл навчальних занять. Педагоги на власний розсуд можуть визначати завдання учням або пропонувати їм самостійно зробити вибір.

Головною предметною компетентністю, яку формуємо в здобувачів освіти за Програмою «Зарубіжна література», відповідно є літературна. Це передбачає розвиток в учнів готовності й здатності працювати з текстами різних художньо-естетичних систем, розуміння культурно-історичних епох, світоглядних орієнтирів письменників. Текстуальне вивчення за Програмою спрямоване на осягнення змісту прочитаного, з'ясування авторської концепції митця.

З огляду на спрямованість нашої держави на інтеграцію в європейський культурний простір зазначаємо важливість аналізу міжкультурного контексту, урахування міжпредметної інтеграції, установлення мистецького взаємозв'язку в процесі вивчення творів української і зарубіжної літератури, широке використання елементів шкільної компаративістики.

У рубриці **«Зміст навчального матеріалу»** запропоновані тези до кожного розділу чи теми, анотації до творів, що враховують сучасні літературознавчі оцінки (у зрозумілих для учнів формулюваннях); подані необхідні під час розгляду й аналізу художніх творів теоретичні поняття. Водночас ураховані навчально-методичні особливості шкільного літературознавства, виховна, естетична мета вивчення художнього твору.

Однак ця рубрика не повинна сприйматися догматично. Права та обов'язки педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти врегульовані статтею 54 Закону України «Про освіту». Педагогічні працівники мають право на: академічну свободу, включно зі свободою викладання, свободою від утручання в педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, які відповідають освітній програмі; розроблення та впровадження авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів та засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Рубрика **«Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів»** містить перелік умінь, навичок, ціннісних ставлень, які передбачено сформувати внаслідок вивчення теми, і необхідних для цього знань.

Рубрика **«Види навчальної діяльності»** має рекомендаційний характер. До кожного тематичного розділу запропоновані види організації навчальної діяльності учнів різного рівня складності: репродуктивного, пошукового та творчого.

До реалізації Програми вчитель може підійти творчо: визначити кількість годин, необхідних для текстуального вивчення, осмислення художніх творів, які входять до кожного блоку, врахувати, що види навчальної діяльності

й очікувані результати повторюються в різних темах, — і це дозволяє учням досягти початкових цілей, визначених Програмою. Під час розподілу годин на повторення та узагальнення, розвиток мовлення, позакласне читання, уроки виразного читання вчителю бажано враховувати зацікавлення учнів, їхню освітню базу для засвоєння подальшого навчального матеріалу, запити конкретних здобувачів освіти.

Формування в учнів стійкого інтересу до літератури, розуміння художньої цінності кожного твору дає широкий простір для усвідомленого сприйняття учнями й осмислення літератури як явища мистецтва.

## II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

### 5 КЛАС

Загалом — 53 год. На тиждень — 1,5 год. Текстуальне вивчення творів — 42 год. Позакласне читання — 4 год. Розвиток мовлення — 4 год (у межах годин на текстуальне вивчення). Повторення та узагальнення вивченого (+ резервні уроки) — 3 год.

| К-сть годин (орієнтовна) | Очікувані результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Зміст навчального матеріалу                                                                                                                                                                           | Види навчальної діяльності                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2                        | <b>Вступ. Роль книги в житті сучасної людини</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                          | <p><b>Ключові компетентності</b><br/> <i>Здобувач / здобувачка освіти</i><br/> на прикладі фольклорних жанрів:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>осмислює взаємозв'язок усього живого на світі, важливість збереження природи як середовища, необхідного для життя людини;</li> <li>використовує народну мудрість у повсякденні для уникнення конфліктних ситуацій;</li> <li>усвідомлює переваги здорового способу життя у процесі вивчення прислів'їв, приказок, загадок, народних пісень;</li> <li>формує активну життєву позицію.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b></p> | <p><b>Культура. Види і мова мистецтва.</b><br/> Місце літератури у світовій культурі.</p> <p><b>Фольклор, його характерні ознаки.</b><br/> Фольклорні жанри. Оригінал і переклад. Медіабібліотеки</p> | <p>Різні види читання, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом. Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, аналіз та оброблення інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, відеоматеріалу</p> |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <p><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>розуміє</i> значення художньої літератури в сучасному житті;</li> <li>• <i>розкриває</i> зміст понять «оригінал» і «переклад»;</li> <li>• <i>має</i> уявлення про літературний медіапростір, <i>знає</i> поняття «фольклор», «прислів'я», «приказка», «загадка», «пісня», <i>розрізняє</i> їх за будовою і художніми особливостями</li> </ul>                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>7</b> | <b>Народна казка</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|          | <p><b>Ключові компетентності</b><br/> <i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>набуває</i> досвіду взаємозв'язків людини й природи;</li> <li>• <i>навчається</i> цінувати свободу, ініціативність, <i>обстоює</i> власні позиції;</li> <li>• <i>використовує</i> народну мудрість у повсякденні для уникнення конфліктних ситуацій;</li> <li>• <i>навчається</i> кмітливості й винахідливості.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/> <i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>виразно читає</i></li> </ul> | <p><b>Народна казка як жанр фольклору.</b><br/> Будова народної казки. Види народних казок.</p> <p><b>Збірки фольклорних казок «Панчатантра» й «Тисяча і одна ніч».</b></p> <p><b>Індійська народна казка «Фарбований шакал».</b></p> <p><b>Китайська народна казка «Пензлик Маляна».</b> Поетизація мистецтва й уславлення образу митця в казці.</p> <p><b>Німецька казка «Пані Метелиця», записана братами Грімм.</b></p> | <p>Різні види читання, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда. Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, аналіз та оброблення інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів. Зіставлення літературних явищ, установлення компаративних зв'язків. Формулювання теми та ідеї казки, виконання тестових завдань,</p> |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                             |                                                                                                                                      |
|-----------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>тексти казок;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>визначає</i> головну думку прочитаного;</li> <li>• <i>переказує</i> тексти казок (окремі фрагменти й цілком);</li> <li>• <i>дає</i> характеристику казкових персонажів, оцінює їхні вчинки, моральні якості;</li> <li>• <i>називає</i> основні ознаки казки, наводить приклади з прочитаних творів;</li> <li>• <i>виявляє</i> елементи будови казок (зачин, основна частина, кінцівка, діалоги, описи, повтори тощо);</li> <li>• <i>розкриває</i> національний колорит народних казок, окремі засоби його створення (деталі побуту, національні образи, мовні засоби тощо);</li> <li>• <i>знає</i> визначення понять «антитеза», «алегорія», вирізняє їх у прочитаних текстах;</li> <li>• <i>називає</i> імена двох-трьох українських перекладачів зарубіжних казок</li> </ul> | <p>Моральні цінності у творі.</p> <p><i>Алегорія, антитеза. Мандрівний сюжет</i></p>                                                        | <p>опрацювання відеоматеріалу</p>                                                                                                    |
| <b>15</b> | <b>Літературна казка</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                             |                                                                                                                                      |
|           | <p><b>Ключові компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>навчається</i> цінувати свободу, ініціативність,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p><b>Літературна казка.</b><br/><b>Шарль Перро. «Ріке-Чубчик».</b></p> <p><b>Ганс Крістіан Андерсен. «Соловей».</b><br/>Протиставлення</p> | <p>Різні види читання, визначення ключових слів, формулювання запитань та відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда,</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><i>обстоює</i> власні позиції;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>використовує</i> народну мудрість у повсякденні для уникнення конфліктних ситуацій;</li> <li>• <i>навчається</i> кмітливості й винахідливості.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>називає</i> основні ознаки літературної казки, <i>розуміє</i> поняття «автор літературного твору» (на початковому рівні);</li> <li>• <i>розкриває</i> гуманістичний зміст казок, моральні цінності, втілені в них;</li> <li>• <i>вирізняє</i> національний колорит літературних казок, окремі засоби його створення (деталі побуту, національні образи, мовні засоби тощо);</li> <li>• <i>називає</i> відомих збирачів та авторів казок (Ш. Перро, брати Грімм та ін.);</li> <li>• <i>називає</i> твори мистецтва, у яких утілені казкові образи й сюжети (живопис, музика, мультиплікація, кіно тощо);</li> <li>• <i>порівнює</i> українські та зарубіжні</li> </ul> | <p>«справжнього» і «штучного» в казці.</p> <p><b>Оскар Вайльд.</b><br/><b>«Хлопчик-Зірка».</b><br/>Казкові персонажі, основний конфлікт твору.</p> <p><b>Постать</b><br/><b>Льюїса Керролла.</b><br/><b>Повість-казка</b><br/><b>«Аліса в Країні Див».</b></p> <p><i>Повість, повість-казка, фантастика (наукова фантастика, фентезі).</i><br/><i>Літературний образ, засоби характеристики персонажа.</i><br/><i>Прототип. Конфлікт у літературному творі.</i><br/><i>Абсурд, каламбур, нонсенс як літературні прийоми</i></p> | <p>відтворення сюжетної лінії художнього тексту. Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, ментальних карт, схем, таблиць, алгоритмів, тлумачного словничка.</p> <p>Висування гіпотез, їх підтвердження або спростування.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Виконання тестових завдань різних типів.</p> <p>Опрацювання відеоматеріалу, розгляд репродукцій.</p> <p>Написання твору за прислів'ям.</p> <p>Створення реклами (афіші, оголошення, плаката, буктрейлера тощо)</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | <p>народні казки, установлює в них окремі спільні елементи (образи, сюжети, особливості будови тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• має початкові уявлення про поняття «повість»</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 7 | <b>Природа в літературі</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|   | <p><b>Ключові компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>пізнає</i> красу довкілля, усвідомлює взаємозв'язки людини й природи;</li> <li>• <i>усвідомлює</i> відповідальність за власні вчинки;</li> <li>• <i>осмислює</i> цінність життя;</li> <li>• <i>цінує</i> ініціативність та особистісну позицію.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>дає</i> визначення понять «тема», «ідея», розкриває їх у творах, наводить відповідні цитати;</li> <li>• <i>визначає</i> ставлення автора до світу природи, знаходить і коментує відповідні цитати;</li> <li>• <i>дає</i> визначення понять «епітет», «метафора», наводить</li> </ul> | <p><b>Джон Кітс.</b><br/><b>«Про коника та цвіркуна».</b><br/>Поетизація образу природи.</p> <p><b>Йоганн Вольфганг Гете.</b><br/><b>«Нічна пісня подорожнього».</b><br/>Зображення взаємозв'язку природи й людини в поетичному творі.</p> <p><b>Ернест Сетон-Томпсон.</b><br/><b>Оповідання «Снап».</b><br/>Утвердження любові до всього живого.</p> <p><i>Вірш, віршована мова, пейзаж, тема, ідея, мотив, ліричний герой. Епітет, метафора, порівняння.</i><br/><i>Оповідання</i></p> | <p>Виразне читання текстів різних видів, визначення ключових слів, формулювання запитань та відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда. Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка». Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів, пам'яток, тлумачного словничка. Пошук інформації за допомогою додаткових джерел. Установлення компаративних зв'язків. Виконання тестових завдань різних типів. Опрацювання відеоматеріалу та презентацій. Створення ментальної карти, асоціативних кластерів, сенканів. Створення власних</p> |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <p>приклади з творів;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>установлює</i> компаративні зв'язки</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>літературних образів із використанням засобів художньої виразності.</p> <p>Складання партитури. Створення власної кінцівки твору. Власне письмове висловлення</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>8</b> | <b>Світ дитинства в літературі</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|          | <p><b>Ключові компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>розуміє</i> важливість вияву ініціативи в суспільному житті;</li> <li>• <i>усвідомлює</i> переваги позитивного мислення для збереження здоров'я;</li> <li>• <i>характеризує</i> героїв творів щодо їхньої винахідливості, підприємливості та кмітливості.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>визначає</i> елементи сюжету у творі;</li> <li>• <i>знає і розуміє</i> поняття «портрет», визначає в тексті портрети персонажів;</li> <li>• <i>характеризує</i> образи-персонажі, оцінює їхні моральні якості, вчинки;</li> <li>• <i>визначає</i> засоби характеристики</li> </ul> | <p><b>Марк Твен.</b><br/><b>Повість «Пригоди Тома Соєра».</b><br/>Світ дорослих і світ дітей у творі.</p> <p><b>Елеонор Портер.</b><br/><b>«Полліанна».</b><br/>Здоровий оптимізм і позитивне мислення головної героїні.</p> <p><i>Портрет, сюжет, повість, роман, пригодницька література, комічне в літературі. Персонаж і герой. Засоби характеристики літературного персонажа</i></p> | <p>Виразне читання текстів різних видів, визначення ключових слів, формулювання запитань та відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда. Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Виконання тестових завдань різних типів. Опрацювання відеоматеріалу, розгляд репродукцій, прослуховування музичних творів. Створення ілюстрацій до художніх текстів. Складання письмової характеристики персонажа, заповнення анкети літературного героя, паспорта</p> |

|           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|           | <p>образів-персонажів (портрет, учинки, мова, ставлення до інших тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>має початкові уявлення</i> про поняття «роман», виявляє його жанрові ознаки на прикладі прочитаних творів;</li> <li>• <i>установлює</i> компаративні зв'язки (порівнює образи Тома Соєра і Гекльберрі Фінна, Тома Соєра та Полліанни, визначає їхню схожість і відмінність на рівні рис характеру);</li> <li>• <i>виокремлює</i> ознаки пригодницької літератури;</li> <li>• <i>віднаходить</i> у тексті елементи комічного</li> </ul> |                                                                                                                                                                                                          | <p>літературного твору. Драматизація</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>12</b> | <b>Сучасна література</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|           | <p><b>Ключові компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>усвідомлює</i> взаємозв'язок усього живого на землі;</li> <li>• <i>розуміє</i> важливість родинних зв'язків;</li> <li>• <i>осмислює</i> необхідність дотримання здорового способу життя;</li> <li>• <i>оцінює</i> креативність як важливу рису людського характеру.</li> </ul>                                                                                                                                                       | <p><b>Роальд Дал.</b><br/><b>Повість-казка «Чарлі і шоколадна фабрика».</b></p> <p><b>Тове Янссон.</b><br/><b>Повість-казка «Комета прилітає».</b><br/>Художній світ твору. Родинні цінності у творі</p> | <p>Виразне читання текстів різних видів, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда. Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць,</p> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |  |                                                                                                                                                                                                  |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>Предметні компетентності</b><br/> Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>називає</i> імена популярних сучасних письменників, їхні твори для дітей;</li> <li>• <i>розкриває</i> особливості сюжету прочитаних творів;</li> <li>• <i>переказує</i> близько до тексту зміст прочитаних творів;</li> <li>• <i>визначає</i> актуальні ідеї твору;</li> <li>• <i>характеризує</i> образи-персонажі за їхніми вчинками, мовою, ставленням до інших;</li> <li>• <i>висловлює</i> власне судження щодо подій твору та вчинків персонажів;</li> <li>• <i>розрізняє</i> поняття «персонаж» (як утілення загального в конкретному, дійова особа у творі) і «герой» (персонаж із яскравими індивідуальними рисами, рушій сюжету, центральний образ твору);</li> <li>• <i>розповідає</i> про свої улюблені твори сучасної літератури, пояснює, чому саме вони привернули увагу</li> </ul> |  | <p>алгоритмів.<br/> Установлення компаративних зв'язків.<br/> Виконання тестових завдань різних типів.<br/> Опрацювання відеоматеріалу, розгляд репродукцій, прослуховування музичних творів</p> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

| 2 | Узагальнення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                              |                                                             |
|---|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
|   | <p><b>Ключові компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>розуміє</i> взаємозв'язки людини і довкілля;</li> <li>• <i>осмислює</i> переваги здорового способу життя та безпечної поведінки.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>знає</i> імена авторів та українських перекладачів творів зарубіжних письменників, яких вивчалися протягом року;</li> <li>• <i>розкриває</i> ідейно-художній зміст прочитаних творів;</li> <li>• <i>виявляє</i> набуті вміння та навички елементів аналізу та інтерпретації окремих компонентів тексту (сюжету, персонажів, художніх особливостей тощо)</li> </ul> | <p>Класичні й сучасні твори дитячої літератури, їхні провідні теми та ідеї.</p> <p><i>Ознаки жанрів казки, повісті, роману, пригодницької літератури, фантастики.</i></p> <p><i>Українські переклади вивчених творів</i></p> | <p>Узагальнення та систематизація навчального матеріалу</p> |

**Для вивчення напам'ять:**

- Й. В. Гете. «Нічна пісня подорожнього».

## 6 КЛАС

Загалом — 53 год. На тиждень — 1,5 год. Текстуальне вивчення творів — 42 год. Позакласне читання — 4 год. Розвиток мовлення — 4 год (у межах годин на текстуальне вивчення). Повторення та узагальнення вивченого (+ резервні уроки) — 3 год.

| К-сть годин (орієнтовна) | Очікувані результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Зміст навчального матеріалу                                                                                                    | Види навчальної діяльності                                                                                                                                                                              |
|--------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1                        | <b>Вступ</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                         |
|                          | <p><b>Ключові компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>знає і розуміє роль культурних традицій у суспільному розвитку;</li> <li>усвідомлює роль духовних цінностей у формуванні гармонійно розвиненої особистості.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>розрізняє ознаки різних видів мистецтва;</li> <li>дає визначення понять «художній образ», «традиційний образ», «вічний образ», наводить приклади традиційних і вічних образів;</li> <li>розповідає про свої улюблені твори літератури, виявляє ознаки їхнього жанру</li> </ul> | <p><b>Література як вид мистецтва.</b></p> <p><i>Художній образ.</i><br/><i>Традиційний образ.</i><br/><i>Вічний образ</i></p> | <p>Виразне читання різних видів текстів, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда.</p> <p>Вправи: «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит»</p> |
| 5                        | <b>Міфи народів світу</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                         |
|                          | <b>Ключові</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Поняття про міф.</b>                                                                                                        | Вправи: «Ключові                                                                                                                                                                                        |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• усвідомлює єдність людини й природи;</li> <li>• оцінює вплив міфів на подальший розвиток культурних традицій народів світу;</li> <li>• усвідомлює роль особистої ініціативи в подоланні життєвих перешкод, заповзятості й наснаги в реалізації творчих планів.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• розуміє особливості міфологічного світосприйняття;</li> <li>• дає визначення поняття «міф», відрізняє його від казки;</li> <li>• називає тематичні групи міфів, наводить приклади сюжетів та образів, що належать до певних груп міфів;</li> <li>• переказує найвідоміші міфи народів світу, розкриває їхній загальнолюдський зміст;</li> <li>• характеризує популярні міфологічні образи, розкриває втілення в них народних уявлень про</li> </ul> | <p>Основні тематичні групи міфів.<br/><b>Давньоєгипетські міфи.</b> «Ра та Апоп».</p> <p><b>Давньоіндійські міфи.</b> «Виникнення світу», «Про створення ночі», «Про потоп», «Про золоті часи».</p> <p><b>Міфи Стародавньої Греції.</b><br/>«Прометей», міфи про Геракла («Народження героя», «Подвиг п'ятий: Авгієві стайні»), «Дедал та Ікар», «Нарцис», «Пігмаліон і Галатея», «Орфей і Еврідіка».</p> <p><i>Міфи. Тематичні групи міфів. Міфічний образ</i></p> | <p>слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Тестові завдання. Лексичні вправи. Опрацювання фразеологізмів, афоризмів. Прочитання анаграм, «Магічного квадрата». Відтворення змісту прочитаного</p> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          | <p>світ, виявляє актуальний зміст міфологічних образів;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>установлює</i> компаративні зв'язки міфів різних народів світу;</li> <li>• <i>висловлює</i> власне ставлення до своїх улюблених міфів, міфологічних героїв</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>3</b> | <b>Байки</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|          | <p><b>Ключові компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>критично оцінює</i> суспільні вади, виявляє готовність обстоювати власну думку;</li> <li>• <i>усвідомлює</i> необхідність уникати небезпечних життєвих ситуацій.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>дає визначення</i> жанру байки, називає її характерні ознаки;</li> <li>• <i>знає</i> специфіку структури байки та ілюструє її прикладами;</li> <li>• <i>визначає</i> та <i>пояснює</i> мораль байки;</li> <li>• <i>розуміє</i> поняття «езопова мова»;</li> <li>• <i>установлює</i> компаративні зв'язки байок Езопа та Лафонтена</li> </ul> | <p><b>Байка як літературний жанр.</b></p> <p><b>Езоп. «Вовк і Ягня», «Крук і Лисиця».</b></p> <p><b>Жан де Лафонтен. «Вовк і Ягня», «Крук і Лис»</b></p> <p><i>Байка.</i><br/><i>Езопова мова</i></p> | <p>Виразне читання різних видів текстів, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда.</p> <p>Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Художній аналіз тексту. Тестові завдання різних типів.</p> <p>Опрацювання афоризмів. Складання сенканів, гронування. Створення власної байки за прислів'ям</p> |

| 15 | Пригоди та фантастика                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | <p><b>Ключові компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>обстоює</i> демократичні цінності;</li> <li>• <i>оцінює</i> ініціативність та підприємливість під час ухвалення життєво важливих рішень.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>визначає</i> основні теми й проблеми роману Ж. Верна;</li> <li>• <i>характеризує</i> образи-персонажі;</li> <li>• <i>розкриває</i> особливості композиції повісті Ч. Дікенса «Різдвяна пісня в прозі»;</li> <li>• <i>висловлює</i> власне ставлення до образів-персонажів;</li> <li>• <i>має</i> уявлення про зв'язки М. Гоголя з Україною;</li> <li>• <i>виявляє</i> національні традиції та звичаї, відображені в повісті М. Гоголя «Ніч перед Різдвом»;</li> <li>• <i>інтерпретує</i> окремі епізоди повісті М. Гоголя;</li> <li>• <i>визначає</i> особливості композиції творів</li> </ul> | <p><b>Жуль Верн.</b><br/><b>Пригодницький роман «П'ятнадцяти-річний капітан».</b></p> <p><b>Чарльз Дікенс.</b><br/><b>Повість «Різдвяна пісня в прозі».</b></p> <p><b>Микола Гоголь.</b><br/><b>Повість «Ніч перед Різдвом».</b></p> <p><i>Роман, повість.</i><br/><i>Пригодницька література.</i><br/><i>Фантастика</i></p> | <p>Виразне читання різних видів текстів, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда.</p> <p>Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації.</p> <p>Опрацювання карт знань, ментальних карт, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків.</p> <p>Опрацювання афоризмів. Відтворення змісту прочитаного.</p> <p>Опрацювання відеоматеріалу, розгляд репродукцій, ілюстрацій.</p> <p>Складання сенкану.</p> <p>Прочитання «Магічного квадрата».</p> <p>Лексичні завдання.</p> <p>Складання анкети літературного героя, літературного паспорта твору. Написання листа.</p> <p>Підтвердження / спростування висунутих гіпотез.</p> <p>Художній аналіз тексту.</p> |

|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                 | Драматизація                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>9</b> | <b>Людські стосунки</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|          | <p><b>Ключові компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>розуміє</i> залежність людини від довкілля;</li> <li>• <i>усвідомлює</i> цінності життя, <i>розуміє</i> небезпеку критичних ситуацій.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>визначає</i> проблематику творів;</li> <li>• <i>проводить</i> художній аналіз текстів;</li> <li>• <i>характеризує</i> ставлення персонажів до світу, природи, людей, мистецтва;</li> <li>• <i>висловлює</i> власне ставлення до персонажів;</li> <li>• <i>дає визначення</i> поняття «художня деталь», знаходить художні деталі та визначає їх роль у тексті;</li> <li>• <i>дає визначення</i> понять «гумор», «іронія»;</li> <li>• <i>виявляє</i> прихований зміст висловлювання</li> </ul> | <p><b>Джеральд Даррелл. Роман «Моя сім'я та інші звірі» (розділи «Балакучі квіти», «Цикламенові гаї»).</b></p> <p><b>Джек Лондон. Оповідання «Жага до життя».</b></p> <p><i>Оповідання, повість, роман. Пейзаж, художня деталь. Підтекст. Гумор. Іронія</i></p> | <p>Виразне читання текстів різних видів, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда.</p> <p>Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Аналіз художнього тексту. Складання сенкану. Опрацювання афоризмів. Відтворення змісту прочитаного. Складання літературного паспорта, ментальної карти твору. Прочитання «Магічного квадрата». Тестові завдання різних типів. Складання характеристики персонажів. Створення асоціативного кластера</p> |
| <b>6</b> | <b>У світі поезії</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|          | <p><b>Ключові компетентності</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p><b>Мацуо Басьо. Хайку.</b></p>                                                                                                                                                                                                                               | <p>Виразне читання текстів різних видів,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><i>сприймає</i> природу як цілісну систему, усвідомлює тісний взаємозв'язок між людиною і довкіллям;</li> <li><i>розуміє</i> важливість біологічного розмаїття світу;</li> <li><i>емоційно сприймає, оцінює</i> вияв патріотичних почуттів;</li> <li><i>усвідомлює</i> роль позитивного мислення для підтримки фізичного здоров'я, важливість ненасильницького розв'язання конфліктів.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b></p> <p><i>Здобувач / здобувачка освіти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li><i>виразно читає</i> твори поетів в українських перекладах;</li> <li><i>ділиться враженнями</i> від прочитаного, а також виражає емоції та почуття, що виникли від сприйняття поезії;</li> <li><i>виявляє</i> особливості розвитку сюжету й композиції (не лише перебіг подій, а й зміну почуттів, емоцій, думок образів-персонажів);</li> <li><i>визначає</i> провідні теми, мотиви, ідеї</li> </ul> | <p><b>Роберт Бернс.</b><br/><b>Поезія «Моє серце в верховині...».</b></p> <p><b>Генрі Лонгфелло.</b><br/><b>Поема «Пісня про Гаявату».</b></p> <p><i>Хайку.</i><br/><i>Ліричний герой.</i><br/><i>Поема</i></p> | <p>визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда.</p> <p>Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Лексичні вправи. Художній аналіз тесту. Тестові завдання різних типів.</p> <p>Опрацювання (створення) кроссенса. Аналіз фразеологізмів, афоризмів.</p> <p>Прочитання «Магічного квадрата».</p> <p>Складання асоціативного кластера</p> |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | прочитаних творів;<br><ul style="list-style-type: none"> <li>• усвідомлює специфіку розуміння краси в різних культурах на прикладі поетичних творів</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 7 | <b>Фантастика</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|   | <p><b>Ключові компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• усвідомлює небезпеку руйнування духовних цінностей, взаємозв'язки людини та природи;</li> <li>• розуміє особисту відповідальність кожної людини за збереження здобутків цивілізації;</li> <li>• визнає переваги людського інтелекту та креативного мислення під час життєвих випробувань;</li> <li>• висловлює судження щодо значущості професіоналізму в кар'єрному зростанні та розв'язанні життєво важливих проблем.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• знає і виявляє ознаки фантастики в прочитаних творах;</li> <li>• характеризує образи-персонажі;</li> <li>• установлює компаративні зв'язки</li> </ul> | <p><b>Рей Бредбері.</b><br/><b>Оповідання</b><br/><b>«Усмішка».</b></p> <p><b>Роберт Шеклі.</b><br/><b>Оповідання</b><br/><b>«Запах думки».</b></p> <p><i>Фантастика як жанр літератури.</i><br/><i>Наукова фантастика.</i><br/><i>Фентезі.</i><br/><i>Соціальна фантастика</i></p> | <p>Виразне читання текстів різних видів, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда.</p> <p>Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка», «Мозковий штурм».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Художній аналіз твору. Опрацювання афоризмів. Тестові завдання різних типів. Складання асоціативного кластера. Створення і захист проєктів</p> |

|   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   | <p>між прочитаними творами;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• висловлює власну думку щодо проблем твору</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 7 | Сучасна література                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|   | <p><b>Ключові компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• усвідомлює особисту відповідальність за доручену справу;</li> <li>• розуміє цінність родинних стосунків, значущість участі кожного в суспільно важливих справах;</li> <li>• осмислює важливість самоопанування, здолання власних страхів.</li> </ul> <p><b>Предметні компетентності</b><br/>Здобувач / здобувачка освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• розповідає про основні події сюжету твору, виокремлює його кульмінаційні моменти;</li> <li>• визначає актуальні проблеми у творах митців, пов'язані зі зростанням дитини, її взаєминами з колективом, світом дорослих;</li> <li>• висловлює і пояснює власні погляди щодо вчинків персонажів, їхніх стосунків;</li> </ul> | <p><b>Астрід Ліндгрен. Повість «Міо, мій Міо».</b></p> <p><b>Джоан Ролінг. Роман «Гаррі Поттер і філософський камінь».</b></p> <p><i>Фантастика, фентезі.<br/>Повість, роман</i></p> | <p>Виразне читання текстів різних видів, визначення ключових слів, формулювання запитань і відповідей на запитання за текстом, евристична бесіда.</p> <p>Вправи: «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Ерудит», «Швидкісний тренажер», «Мистецька хвилинка».</p> <p>Самостійне збирання, оброблення та аналіз інформації, опрацювання карт знань, схем, таблиць, алгоритмів.</p> <p>Установлення компаративних зв'язків. Створення письмового висловлення.</p> <p>Складання паспорта літературного твору.</p> <p>Опрацювання асоціативного кластера, кросворда.</p> <p>Аналіз цитат, афоризмів. Створення ілюстрацій до прочитаних творів.</p> <p>Тестові завдання різних типів. Складання ментальної карти.</p> <p>Конкурс.</p> <p>Опрацювання</p> |

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |                 |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|-----------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>визначає</i> жанрові ознаки (казки, повісті, роману) у прочитаних творах;</li> <li>• <i>виявляє</i> риси характеру героїв під час життєвих випробувань;</li> <li>• <i>осмислює</i> поняття «добро» і «зло», «життя» і «смерть», «любов» і «ненависть», «миłosердя» і «байдужість» під час інтерпретації художніх образів, епізодів прочитаних творів, розмірковує про вибір життєвої позиції, моральних цінностей;</li> <li>• <i>порівнює</i> образи дітей і підлітків у прочитаних упродовж року творах, називає своїх улюблених персонажів і висловлює власне ставлення до них;</li> <li>• <i>розповідає</i> про свої улюблені твори сучасних письменників, виявляє в них актуальний зміст;</li> <li>• <i>розуміє</i> значення категорії «художність» для оцінювання творів мистецтва</li> </ul> |  | відеоматеріалів |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|-----------------|

#### Для вивчення напам'ять:

- Роберт Бернс. «Моє серце в верховині...»;
- Мацуо Басьо. 3–4 хайку (за вибором учня).

### III. КРИТЕРІЇ ТА ПРОЦЕДУРИ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно із Законом України «Про повну загальну середню освіту» кінцевим очікуваним досягненням учня / учениці є набуття ключових компетентностей. Компетентність є здатністю людини до певної діяльності, для якої потрібні відповідні знання, уміння, ставлення та досвід. Ключові компетентності формуються на матеріалі всіх шкільних предметів і в процесі позаурочного виховання. Компетентнісне навчання полягає в тому, щоб навчити учнів застосовувати свої вміння та здобуті знання в конкретних навчальних і життєвих ситуаціях. Компетентнісний потенціал курсу зарубіжної літератури розкрито в чинному Державному стандарті базової середньої освіти та власне в Програмі.

Учитель / учителька оцінює рівень сформованості компетентностей учнів на основі поданих у Державному стандарті орієнтирів оцінювання, враховуючи динаміку досягнень очікуваних результатів навчання.

До навчальних досягнень належать такі результати освітнього процесу:

- ✓ знання — інформація, яку учень / учениця застосовує;
- ✓ уміння — здатність застосувати алгоритм дій для реалізації засвоєних та вироблення суб'єктивно нових знань;
- ✓ ставлення — суб'єктивна цінність інформації або діяльності, відображена у висловлених учнем / ученицею судженнях.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Формувальним є інтерактивне оцінювання учнівського прогресу. Формувальне оцінювання допоможе учневі / учениці бачити власний освітній поступ, рівень сформованості загальних і предметних компетентностей, а вчителю / учительці — аналізувати, корегувати навчально-пізнавальну діяльність учнів, визначати мету та шляхи реалізації освітніх завдань.

Поточним є оцінювання результатів виконання учнями конкретних завдань: відповідей на запитання під час індивідуального, групового та фронтального опитування, письмових завдань (зокрема через виконання самостійних робіт, тестування, організацію роботи з текстами тощо). Ідеться про результати опрацювання джерел (текстових, візуальних, діаграм, графіків, схем) та результати взаємоконтролю учнів у парах і групах у цифровій (тестування в електронному форматі) і практичній (організація виконання різних видів досліджень, навчальних проєктів тощо) формі.

Підсумкове оцінювання стосується результатів навчання за певний період: за час вивчення розділу програми (*тематичне*), за семестр (*семестрове*) та навчальний рік (*річне*).

Для забезпечення об'єктивності тематичного оцінювання доцільно разом із поточними оцінками використовувати результати моніторингу знань, щоб оцінити досягнення учнем / ученицею комплексу передбачених програмою результатів навчально-пізнавальної діяльності. Для цього варто застосувати підсумкову діагностичну роботу (контрольну роботу, тест, диктант, переказ, твір, есе, завдання проєктів тощо). Проведення такого моніторингу сприяє індивідуальному й диференційованому підходу до організації навчання, дає змогу

врахувати різний темп засвоєння програмового матеріалу, уміння виділяти основне.

Заклад загальної середньої освіти може розробити власну систему оцінювання, яку затверджують і використовують за встановленим законодавством порядком. Варто пам'ятати, що відповідно до статті 17 Закону України «Про повну загальну середню освіту» учні мають право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів навчання.

У межах академічної свободи педагогічні працівники здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.